

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.III.21.133/2015/6.szám

A Kúria a Havasi és Karczub Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Karczub Péter ügyvéd) által képviselt I.r. és II.r. felpereseknek a dr. Jakab Tamás ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 70.P.22.270/2012. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.242/2014/4. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által 40. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 nap alatt fizessenek meg az alperesnek 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, míg az 1.023.800 (egymillió-huszonháromezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az I.r. felperes férje, a II.r. felperes édesapja, T.Z. 2011. június 24. napján közlekedési balesetben elhunyt. A felperesek hozzátartozója az általa vezetett Mercedes típusú nyergesvontatóval és egy hozzákapcsolt járműszerelvénnel cementet szállított. L.S. az általa vezetett járművével a baleset bekövetkezése előtt kb. másfél perccel a kétszer kétsávos út jobb külső sávjában megállt úgy, hogy a jobb oldali kerekek az út szélét jelző vonalon álltak. Az út mellett töredezett aszfaltbevonatú útpadka van, amely földes árokban végződik. T.Z. az álló járműszerelvényt későn, mintegy 50 méterről észlelte és az ütközés elkerülése során az általa vezetett

tehergépjármű jobb eleje az álló járműszerelvény bal hátuljának ütközött. A vezetőfülke levált a járműszerelvényről, rövidebb távot repült, majd kb. 62 méterre érkezett a földre az ütközés helyszínétől. T.Z. a biztonsági övet nem használta, ezért a fülkéből kirepült, az útra zuhant és koponyalapi törést szenvedett, halála ennek folytán következett be. A L.S. ellen indult büntetőeljárásban a nyomozóhatóság az eljárást bűncselekmény hiányában megszüntette megállapítva, hogy a balesetért T.Z. felelős.

A felperesek a keresetükben személyenként 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, valamint az I.r. felperes 237.500 forint vagyoni kártérítés és ezen összegek után a 2011. június 24-től járó törvényes mértékű késedelmi kamatok megfizetésére kérték az alperes kötelezését, az alperes és L.S. között a baleset idején fennálló gépjármű felelősségbiztosítási szerződés alapján.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Azzal védekezett, hogy a baleset bekövetkezésének oka kizárólag T.Z. fékezési késedelme és a járművek távolságának helytelen felmérése volt. Ezzel szemben L.S-t semmilyen közlekedési szabályszegés nem terheli.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a felperesek keresetét elutasította. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint L.S. a járműszerelvénnel csak ideiglenesen, rövid időre állt meg, a baleset T.Z. felróható közlekedési szabályszegése miatt következett be. L.S. a megállás során megszegte a KRESZ 40. §-ának (4) bekezdését, amely szerint lakott területen kívül járművel a lehetőségekhez képest az úttesten kívül kell megállni. Az igazságügyi gépjármű szakértő megállapítása szerint a lehetséges legnagyobb mértékű lehúzódás esetén a két gépjármű összeütközésére nem kerül sor, azonban nagy valószínűséggel levonható az a következtetés, hogy T.Z. gépjárműszerelvénye az elkormányzás miatt az ütközés elmaradása esetén is felborult volna. Orvosi vélemény nem volt adható abban a kérdésben, hogy az ütközés elmaradása hiányában milyen sérülések következnek be. Ha a gépjárműszerelvény felborul és a biztonsági övet T.Z. nem használja, akkor nem lehet egyértelműen megállapítani, hogy kizuhan-e a fülkéből vagy nem. Valószínűsíthető azonban az a véghelyzet, hogy a gépjárműszerelvény az árokba csúszva áll meg és ebben az esetben a fülkében maradó testet is érhetik halálos sérülések. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a halálos balesethez vezető okozati láncolatban az, hogy L.S. megfelelően nem húzódott le az útpadkára, lehet, hogy szerepet játszott, de nem állapítható meg teljes bizonyossággal, hogy ez az okozati láncolat része, mert a baleset és a halálos eredmény a lehúzódás esetén is bekövetkezhett volna. Ugyanakkor nem tekinthető felróhatónak az, hogy a nedves és földes útpadka okozta veszélyhelyzet folytán L.S. nem teljesen húzódott le, figyelembe véve azt is, hogy a jó látási viszonyok és az egyenes útszakasz

miatt nem kellett számítani közlekedési veszélyhelyzet előidézésével. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság szerint L.S-t a baleset bekövetkezéséért semmilyen felelősség nem terheli, ezért a keresetet elutasította.

A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta, a perköltség viselésére vonatkozó része tekintetében megváltoztatta. A jogerős ítélet indokolása szerint a felpereseknek kellett bizonyítaniuk azt is, hogy az alperesi biztosított KRESZ szabályszegő és felróható magatartásával okozati összefüggésben következett be a felperesek jogelődjének halálos kimenetelű balesete, ez a bizonyítás azonban eredménytelen maradt. A felperesek jogelődje által vezetett járműszerelvény lassító fékezéssel megállítható lett volna. Az összes körülmény mérlegelése alapján az volt megállapítható, hogy az adott helyzetben általában elvárható magatartása körébe esik az, hogy az alperesi biztosított a járművén észlelt rendellenesség felderítése érdekében az út stabil útburkolatú részére jobbra lehúzóda állt meg.

A felperesek felülvizsgálati kérelme az alperes helytállási kötelezettségét megállapító közbenső ítélet meghozatalára irányult. Jogi álláspontjuk szerint a jogerős ítélet a Pp. 3. §-ának (3) bekezdését, 206. §-ának (1) bekezdését, 177. §-ának (1) bekezdését és 221. §-ának (1) bekezdését sérti, valamint a bíróság figyelmen kívül hagyta a KRESZ 40. §-ának és 53. §-ának a megszegését. A felperesek kiemelték, hogy a bíróságok a rendelkezésre álló szakértői megállapításokat, a balesethez vezető okfolyamatot és a felróhatóság szempontjából jelentős körülményeket okszerűtlenül mérlegelték. A cselekménysor megítélése L.S. döntésével kezdődik, amelynek következtében ott állt meg, ahol ennek feltételei nem álltak fenn. Feltételezésen nyugszik az az indokolás, hogy a nem kellő lehúzóda oka az, hogy az útpadka töredezett volt és a talaj a korábbi eső miatt fellazulhatott. A bíróság a KRESZ 56. §-ának (3) bekezdésében foglaltak érvényesülését nem vizsgálta. A felperesek szerint a megállás jogellenes volt, a járművezető nem volt kényszerhelyzetben és a vélt hibával biztonságos helyre haladhatott volna figyelembe véve a KRESZ 40. §-ának (4) bekezdésében írt szabályt is. A felperesek hivatkoztak továbbá arra is, hogy a műszaki hibával kapcsolatos gyanú esetén késedelem nélkül törekedni kellett volna az elakadás jelző háromszög kihelyezésére. A baleset a megelőző szabályok betartásával elkerülhető lett volna. A járműszerelvény még az ütközés hatására sem borult fel, ennek figyelembevételével a Pp. 3. §-ának (3) bekezdését sértő a felperesek terhére értékelése annak, hogy teljességgel nem bizonyítható az, hogy más helyzetben mi történt volna a károsulttal. Nincs olyan jogszabályi előírás, hogy csak 5 percet meghaladó időtartam után lehet elromlott járműre kirakni a háromszöget. A bizonyítékok mérlegelése során a bíróság egyes

körülményeket kizárt kellő szakértelem hiányában, másokat pedig aránytalanul értékelt, ezért az ítéletek nyilvánvalóan okszerűtlenek és a felülmérlegelésnek a felülvizsgálati eljárásban helye van.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Álláspontja szerint bíróság a baleset bekövetkezésének mechanizmusát és a járművezetőknek a balesetre való „közrehatásának” kérdését a bizonyítékok okszerű mérlegelése alapján helytállóan állapította meg, a felperesek a KRESZ hivatkozott szabályainak megsértésére tévesen hivatkoznak. Az alperes szerint a baleset oka az volt, hogy T.Z. a megengedett sebességet túllépve a biztonsági öv használatát elmulasztva közlekedett és a több száz méterről jól látható járműszerelvényt indokolatlanul késedelmesen észlelve a sávváltást olyan távolságban kezdte meg, amikor a baleset elkerülésére már nem volt lehetőség. A halál oka azonban nem az ütközés volt, hanem az, hogy a felboruló járműből T.Z. kiesett. A L.S.-től elvárható magatartás értékelése a jogerős ítélet indokolásában helyes volt. Az alperes utalt arra is: a közlekedési-műszaki szakértő nem állította azt, hogy a balesetet akár el is kerülhették volna, ha az alperesi jármű kellő módon lehúzódik, ezzel ellentétes állítást tett, amely szerint a járműszerelvény az ütközés elmaradása esetén is felborult volna.

A felperesek az alperes felülvizsgálati ellenkérelmére tett nyilatkozatukban arra utaltak, hogy az elhunytat meghallgatni már nem lehet, ezért többé-kevésbé mindaz feltételezés, amit a terhére rónak, a balesetben részes másik gépkocsivezető pedig nyilván olyan előadásokat tett, amelyekkel a saját érdekét védi. Az állítólagos műszaki hibára történő utalás nem bizonyított és a bíróság nem értékelte L.S.-nek azt az előadását sem, hogy a műszaki ellenőrzés befejezését követően, a vizelése közben történt a baleset (9. sorszámú jegyzőkönyv).

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A jogerős ítélet indokolásában a bíróság helyesen utalt a jogvita elbírálására irányadó anyagi jogi szabályokra. Ennek megfelelően kellett vizsgálni a baleset bekövetkezésének okait, T.Z. és L.S. magatartását, illetőleg következményeit. A Ptk. 346. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 339. §-ának (1) bekezdése, valamint a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján a felpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy hozzátartozójuk halála L.S. jogellenes magatartásával okozati összefüggésben következett be; az alperes védekezési körébe esik annak bizonyítása, hogy L.S. nem

felróhatóan járt el. A Pp. 3. §-ának (3) bekezdéséből az következik, hogy a bizonyítás esetleges sikertelensége a törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli. Nem tévedett a másodfokú bíróság annak megállapításával, hogy az okozati összefüggés fennáll, ha bizonyította, hogy L.S. szabályszegése hiányában a baleset nem következik be. A jogerős ítélet indokolása szerint a kártérítés megfizetésére az alperes azért nem volt kötelezhető, mert egyrészt nem állt okozati összefüggésben az alperesi biztosított jogellenes magatartása T.Z. halálos kimenetelű balesetének bekövetkezésével, másrészt pedig nem volt felróható. Helyesen utalt arra a másodfokú bíróság, hogy nincs szó a bizonyítási teher megfordulásáról, a felpereseknek kellett bizonyítaniuk L.S. jogellenes magatartása mellett azt is, hogy ezzel áll okozati összefüggésben a halálos kimenetelű baleset. A bíróság ennek megfelelően értékelte a bizonyítékokat, illetőleg a bizonyítás eredménytelenségét.

A rendelkezésre álló bizonyítékok, a gépjármű menetíró korongjának adatai alapján megállapítható volt, hogy L.S. a baleset előtt másfél perccel korábban állt meg. Nem volt tehát levonható olyan következtetés, hogy várakozott, és az sem bizonyította, hogy a jármű műszakilag meghibásodott. Miután a megállás nem haladta meg az öt percet, így a megállás szabályai voltak irányadóak függetlenül attól, hogy a megállásnak mi volt az oka, ezért ennek további vizsgálata szükségtelen, az ezzel kapcsolatos bizonyítás mellőzése indokolt volt. A felülvizsgálati kérelem szerint L.S.-nek nem volt kötelező, szükségszerű megállnia, e körben azonban a bíróságnak abból kellett kiindulnia, hogy a megállás nem volt tiltott, L.S. jogellenes magatartása nem a megállás, hanem a lehúzóadási kötelezettség tekintetében volt megállapítható, e körben azonban a felróhatóság nem állt fenn. A bíróság az okozati összefüggés körében vizsgálta azt, hogy a lehúzóadási kötelezettség megfelelő teljesítése esetén a halálos kimenetelű baleset bekövetkezett volna-e. A helyszíni adatok alapján az volt bizonyított, hogy a legteljesebb mértékű lehúzóadás esetén is belógott volna a járműszerelvény a szélső forgalmi sávba, ezért T.Z.-nek mindenképpen elkerülési manővert kellett volna végrehajtani. Az elkerülés kapcsán a szakértő arra utalt, hogy nagy valószínűséggel a gépjárműszerelvény az ütközés elmaradása esetén is felborult volna, azaz nem állítható, hogy L.S. jogszabályoknak megfelelő magatartása esetén a károsodás elkerülhető lett volna. Mindezekre tekintettel nem megalapozatlan az a következtetés, hogy a halál bekövetkezését az okozta, hogy T.Z. a megengedettnél nagyobb sebességgel, jó látási viszonyok mellett, egyenes útszakaszon közlekedve féktávolságon kívül nem észlelte a leálló járművet és a biztonsági övet sem használta. A nem kellő mértékű lehúzóadás miatt az alperes a kártérítés megfizetésére a felróhatóság hiánya miatt sem kötelezhető. Miután L.S. bármilyen helyen való megállása esetén is elkerülhető lett volna az ütközés, ezért helytálló a jogerős

ítéletnek az a következtetése, hogy a baleset egyedüli okozója T.Z. volt. A jogerős ítélet indokolásában a bíróság helyesen utalt arra is: a KRESZ 56. §-ának (6) bekezdése nem ír elő olyan kötelezettséget, hogy az esetleges meghibásodás felderítése érdekében történő megállás esetén kötelező kitenni az elakadás jelző háromszöget. Ettől függetlenül ennek nincs akadálya sem, azonban az adott esetben nem állt fenn olyan veszélyhelyzet, amely e fokozott gondosságot indokolta volna, erre az idő rövidsége miatt nem is volt lehetőség.

A KRESZ 56. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat a bíróság a jogerős ítélettel nem sértette meg, e jogszabályi rendelkezés egyrészt arra az esetre vonatkozik, ha a közlekedés biztonságát közvetlenül nem veszélyeztető műszaki hiba áll fenn, másrészt pedig nem kötelezettség, hanem lehetőség arra, hogy a hibás járművel a legközelebbi olyan helyig szabad közlekedni, ahol a hiba elhárítható. L.S. járműve nem volt műszaki hibás, ezért e szabálynak nem volt jelentősége. Mindezek megállapítása a bizonyítékok - köztük a szakértői vélemény - Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti mérlegelésén alapult, a cselekménysort a bíróság okszerűen és nem egyoldalúan értékelte és nem volt olyan jogilag jelentős ténymegállapítás sem, amelyet a szakértői vélemény nem támasztott alá, a Pp. 177. §-a (1) bekezdésének megsértése nem állapítható meg. A jogerős ítélet indokolása nem ellentmondó és nem hiányos, a Pp. 221. §-a (1) bekezdésének megsértése nem áll fenn.

A kifejtettekre tekintettel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő, ezért a Kúria azt a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felpereseket az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a le nem rótt felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésén és a 14. §-án alapul.

Budapest, 2015. október 19.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Almásy Mária s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

kúriai tisztviselő
HM